

Voor u gelezen

Januari 2014

TEN GELEIDE

Hierbij biedt het Genootschap Nederland-Aruba u de november 2013-editie aan van Voor u gelezen... met een bloemlezing van interessante berichten over actuele ontwikkelingen in en om Aruba. Tijdens de maand november was er uiteraard veel ruimte in de media over het bezoek van het Koninklijk paar aan Aruba. Ook was er nieuws van de aanhoudende interesse van PdVsa, de Venezolaanse staatsoliemaatschappij, in een samenwerkingsovereenkomst met Valero. Voor meer nieuws over Aruba verwijzen wij u graag naar www.amigoe.com. En zie onze vernieuwde website www.genootschapnederlandaruba.nl. Wij wensen u veel leesplezier!

Koninkrijk- en EU-relaties

Amigoe 07-11-13: 'Nieuw wetboek strafrecht stroomlijnt samenwerking eilanden'

ORANJESTAD — Het nieuwe (concept) Wetboek van Strafvordering maakt het gemakkelijker voor advocaten en politie op de verschillende eilanden om samen te werken, zegt Justitie-minister Arthur Dowers (AVP). Het werk van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie en de Hoge Raad wordt ook vergemakkelijkt door het nieuwe wetboek. De gemoderniseerde strafwetten moeten straks gaan gelden voor Aruba, Curaçao, St. Maarten, en de BES-eilanden Bonaire, St. Eustatius en Saba.

Een van de verbeteringen in het wetboek is bovendien de bescherming van slachtoffers, zegt de minister. Hij kreeg het eerste exemplaar vorige week aangeboden door professor Hans de Doelder, lid van de commissie die de afgelopen vijf jaar aan het nieuwe wetboek heeft gewerkt. De Doelder is hoogleraar strafrecht en strafvordering aan de Erasmus Universiteit van Rotterdam. Het wetboek moet nog door het wetgevingsproces en naar het Arubaanse parlement voor goedkeuring. Als er nog zaken veranderen, moeten bovendien alle eilanden die eerst goedkeuren. Naar verwachting gaat het nieuwe wetboek in 2014 van kracht.

Slachtoffers

De professor legt uit dat in het nieuwe wetboek rekening is gehouden met internationale verdragen waar de betreffende landen zich aan moeten houden. Het huidige wetboek komt niet meer overeen met deze internationale afspraken. Dowers zegt dat het wetboek 'erg belangrijk' is voor het functioneren van het hele juridische systeem. De afgelopen jaren was er veel aandacht voor de rechten van de verdachte. Dat bracht een complex wetboek met zich mee, hetgeen justitie belemmerde in de misdadbestrijding, aldus Dowers. Ook in het nieuwe wetboek wordt rekening gehouden met de rechten van verdachten. Maar de rechten van slachtoffers krijgt nu meer aandacht. "Het slachtoffer krijgt veel te verduren en lijdt al onder de misdaden van de crimineel. Naar mijn mening is er al jaren te weinig rekening gehouden met de rechten van deze personen."

Het Openbaar Ministerie (OM) krijgt in het nieuwe wetboek meer mogelijkheden om onder meer de privacy van slachtoffers te beschermen. Ook krijgt het OM de mogelijkheid om geld en bezittingen van daders af te pakken om hiermee slachtoffers te kunnen compenseren. Slachtoffers krijgen ten slotte in het proces 'spreekrecht'. "Een grote stap vooruit", vindt Justitieminister Dowers.

Kroongetuige

Het nieuwe wetboek van strafvordering kent een regeling voor kroongetuigen, meestal een getuige die zelf een verdachte is, maar die bereid is om in ruil voor een beloning een verklaring tegen één of meer andere verdachten af te leggen. De beloning is vaak strafvermindering. Het volledig kwijtschelden van de straf is niet mogelijk. Wel kan de anonimiteit van de kroongetuige worden gegarandeerd, iets dat met name van belang is in situaties waar het leven van de getuige in gevaar kan komen door publiciteit van de identiteit. Deze regeling is in Nederland sinds 2006 opgenomen in de wet 'Toezeggingen aan Getuigen in Strafzaken'.

Tenslotte is het wetboek gemoderniseerd en wordt rekening gehouden met nieuwe technologieën. Denk hierbij aan de wet Bijzondere Opsporingsbevoegdheden (BOB) maar ook de inbeslagname van data (informatie) en nieuwe soorten misdaad die mogelijk zijn gemaakt door technologische vooruitgang. De BOB-wet wordt aangepast om buitenlandse wetshandhavers tegemoet te komen om zo internationale samenwerking te bevorderen.

Amigoe 20-11-13: Gemoedelijk onthaal koningspaar op Aruba

ORANJESTAD — Koning Willem-Alexander en Máxima zijn vandaag op Aruba begonnen aan het laatste deel van hun Caribische rondreis. Gisteravond kwamen ze aan en vanmorgen om tien uur begon het officiële gedeelte bij het Bestuurskantoor. Daar was de sfeer onder de circa 2000 wachtende oranjefans relaxed en gezellig. Heel anders dan de drukke ochtendspits vanmorgen in en rondom Oranjestad, veroorzaakt door de afgesloten boulevard.

Het koningspaar arriveert vanmorgen op tijd bij het Bestuurskantoor en loopt naar de gouverneur, waarbij Willem-Alexander wel af en toen een hand van iemand uit het publiek vastpakt, maar verder niet blijft staan om een praatje te maken. Er heerst een gemoedelijke sfeer omdat het publiek gemakkelijk een plek achter de dranghekken heeft kunnen vinden, zo'n twee rijen dik. Relaxed ook omdat er vooral gejoel is, één spandoek met de tekst 'welkom thuis, tussen de Hollanders van het ziekenhuis' en vooral Arubaanse kinderen die 'Máxima' roepen als ze de koningin zien. Onder het publiek bevinden zich vooral toeristen en Nederlanders, maar niet zo veel Arubanen. Na beide volksliederen en na het door de koning inspecteren van de wacht gaat het koningspaar eerst bij het Kabinet van de Gouverneur naar binnen en daarna bij het parlement. De pers mag daar niet bij aanwezig zijn. Het is overigens geen grote groep journalisten die dit protocollaire gedeelte verslaat. *Amigoe* ziet een paar Nederlandse journalisten, onder andere van de NOS, de presentator Jeroen Snel van het EO-programma Blauw Bloed en ook een Argentijnse cameraploeg. De koning duwt één van die Argentijnse journalisten weg, die kennelijk te veel in de weg stond. Het is echter vooral de Arubaanse pers en ook de lokale Latijns-Amerikaanse radio die zich in de persvakken bij het Bestuurskantoor hebben opgesteld.

Terwijl de koning en koningin na afloop van het besloten gedeelte te voet weer weggaan, trekt de mediakaravaan - inclusief *Amigoe* - alvast richting San Nicolas om verslag te doen van het middagprogramma 'Show The King'. Ook vindt dan de expositie en het jongerendebat plaats, gevolgd door vanavond het koninklijk concert bij Bushiribana, wat het einde van deze eerste koningsdag is. Ook de schare oranjefans is snel weer weg. Waar het in de ochtend in Oranjestad een verkeerschaos was, zo opvallend rustig is aan het eind van de ochtend zonder mensen die langs de kant van de weg staan. Maar dat hebben zij gisteravond al gedaan, met een warm welkom langs de route die het koningspaar aflegde na aankomst op Aruba om naar hotel Hyatt te gaan.

Actievoerders

Naast alle enthousiastelingen die het koninklijk paar een warm hart toedragen, zijn er ook enkele actievoerders actief. Tegenover het Teresita Center staat een groep actievoerders te protesteren als Willem-Alexander en Máxima op hun weg zijn naar San Nicolas voor het bijwonen van het jongerendebat. ‘Aruba zakt in een moeras van schulden en Eman blijft feest vieren’ en ‘Aruba megaschuld. NI medeplichtig’ staat geschreven op de borden die deze groep omhoog houdt. Volgens de politie gaat het om een groep van tien personen en het zouden dit aanhangers van de oppositie zijn. De politie grijpt niet in, maar houdt de actievoerders wel nauwlettend in de gaten.

Aandacht in Nederlandse pers

‘Koningspaar krijgt groots onthaal op Aruba’ koppen de Nederlandse media al vrij snel op internet. Ook de kleine demonstratie wordt aangehaald, door *De Telegraaf*. De Nederlandse media citeren premier Mike Eman: “Het is een mooi moment voor Aruba. We zijn voor een constructieve relatie met Nederland, dit bezoek is een bevestiging van de goede banden.” Hij reist overigens ook met het koningspaar mee als ze eind deze week een bezoek brengen aan Colombia en Venezuela. De Nederlandse media vermelden ook dat het hoogtepunt van het tweedaagse bezoek vanavond is, het koninklijk concert bij Bushiribana.

Amigoe 25-11-13: Koningspaar bedankt Aruba

ORANJESTAD — Willem-Alexander en Máxima zijn zondagmiddag vanuit Aruba via Curaçao naar Nederland vertrokken. Twee weken lang verbleven ze op de verschillende Caribische eilanden, waarbij ze vorige week woensdag en donderdag officieel op Aruba waren en daarna vanuit Aruba officiële bezoeken brachten aan Colombia en Venezuela. Daarover berichtte Amigoe zaterdag: ‘Bezoek uit respect voor buurman Venezuela’ en ‘Willem-Alexander vol lof over Colombia’. Gouverneur Fredis Refunjol zei na het vertrek: “Het koningspaar heeft mij gevraagd om iedereen op Aruba te bedanken voor hun geweldige inzet om hun verblijf op Aruba zo aangenaam mogelijk te maken. Waar ze ook kwamen, overall was het goed georganiseerd.” Premier Mike Eman (AVP) benadrukte dat de banden met het koningshuis stevig zijn aangehaald, wat eenheid brengt binnen het Koninkrijk. Hij herhaalde bovendien de woorden van de koning na afloop van het koninklijk concert woensdag dat Aruba ‘de natuurlijke brug’ is tussen beide continenten.

Amigoe 27-11-13: Weinig steun voorstel gekleurd paspoort Bosman

DEN HAAG/ORANJESTAD — Tweede Kamerlid André Bosman (VVD) krijgt weinig steun voor zijn voorstel om de vier landen van het Koninkrijk elk een eigen kleur paspoort te geven. Dat bleek vandaag tijdens de behandeling van de begroting voor Koninkrijksrelaties, waar ook een PVV-voorstel voor de uitzetting van criminele Antillianen kort aan de orde kwam. Het voorstel van Bosman is gerelateerd aan zijn initiatiefwet waarmee hij voorwaarden wil invoeren voor de vestiging van Curaçaoënaars, Arubanen en St Maartenaren in Nederland. Letterlijk heeft hij het in de motie over een vormgeving waardoor het ‘duidelijk zichtbaar is uit welk land van het Koninkrijk der Nederlanden de houder daarvan afkomstig is’. Daarvoor moet, als het aan Bosman ligt, zo nodig de regelgeving gewijzigd worden. Een gekleurd paspoort zou het makkelijker maken voor gemeentes om te zien uit welk land iemand afkomstig is, zodat er sneller bepaald kan worden of er extra voorwaarden voor vestiging gelden, zoals een bron van inkomsten. Hoewel Bosman benadrukt dat er alleen onderscheid wordt gemaakt op basis van geboorteland en niet van ras, bestempelen andere

partijen het toch als een vorm van discriminatie, onder wie Roelof van Laar van coalitiepartij PvdA.

Het debat werd bemoeilijk door het feit dat Bosman wel al de aandacht van de media opzocht, maar zijn motie officieel pas morgen indient tijdens de tweede termijn van begrotingsbehandeling. Bosman noemde zijn motie in eerste instantie niet eens totdat D66-Tweede Kamerlid Wassila Hachchi daar om vroeg. “Ik mis iets in de inbreng van de VVD, namelijk het voorstel voor paspoorten. Misschien heeft de heer Bosman die motie al ingetrokken, maar dan heb ik dat gemist”, zei Hachchi.

Bosman antwoordde dat hij wilde wachten op de tweede termijn voor hij definitief besluit om zijn motie in te dienen, maar was bereid het ook in de eerste termijn te doen. Een andere kleur paspoort zou volgens hem niet alleen de uitvoering van de vestigingwet vergemakkelijken, maar ook een aanvulling zijn op de cultuur. “In het verlengde van een eigen taal, eigen vlag en eigen volkslied, past ook een eigen paspoort”, zei hij.

Zowel Van Laar als Gert Jan Segers (Christen Unie) en Madeleine van Toorenborg (CDA) noemden dit een rare redenering. “De heer Bosman doet net alsof het een gunst is. Ik wil graag weten of die wens voor een andere kleur paspoort er ook in de andere landen is.” Segers wees op de gelijkwaardigheid van alle inwoners van het Koninkrijk en Van Toorenborg zei dat ze de discussie over de onderlinge verhoudingen graag wilde aangaan, maar kon niet geloven dat Bosman echt had voorgesteld om een andere kleur paspoort te introduceren. De opvatting van D66 werd het scherpst verwoord door partijleider Alexander Pechtold, die eerder op de dag voorstelde om het voorstel door een papierversnipperaars te halen, zodat met de verkregen confetti 200 jaar Koninkrijk gevierd kon worden. Ook minister Ronald Plasterk (PvdA) wijst het idee overigens af. Zijn mening, die hij morgen verder zal toelichten, is dat er één paspoort is en blijft voor alle inwoners van het Koninkrijk.

Uitzetting

Behalve de motie over de gekleurde paspoorten, kwamen ook de aangekondigde moties van de PVV ter sprake. De partij wil in de eerste plaats het handvest van de Verenigde Naties veranderen, zodat ook Nederland uit het Koninkrijk der Nederlanden kan treden en niet alleen de voormalige koloniën. Daarnaast kondigde Sietse Fritsma een motie aan voor de uitzetting van criminele Curaçaoënaars, Arubanen en St Maartenaren, die in Nederland hun gevangenisstraf hebben uitgezeten. De woordkeuze van Fritsma zorgde overigens voor ergernis bij de andere Tweede Kamerleden. Toen hij Curaçao, St Maarten en Aruba als onwaardig voor het Koninkrijk omschreef, protesteerden zowel Van Toorenborg als Van Raak. “We kunnen kritiek hebben op belastingontduikers, op corrupte politici, op maffiabazen, maar je kunt niet zeggen dat Antillianen niet deugen”, zei Van Raak. Hierop zei Fritsma dat mensen die niet corrupt of crimineel zijn, zich niet aangesproken hoefden te voelen.

Andere onderwerpen die tijdens de begrotingsbehandeling aan de orde kwamen, waren het voorstel voor een Gemenebest-constructie, die initiatiefnemers Bosman en Van Raak noemden en de corruptie en vriendjespolitiek op het eiland, die ook door Van Raak werd aangekaart. PvdA, Christen Unie, D66 en het CDA vroegen vooral naar de mogelijkheden om samen te werken, vooral als het gaat om de rechten van kinderen.

Verschillende Tweede Kamerleden vroegen ook of de minister al meer concrete informatie heeft over de evaluatie van de staatkundige structuur en de rol van Nederland hierin, waarbij de vrijheid voor het organiseren van een referendum door St Eustatius nogmaals werd benadrukt. Minister Plasterk reageert morgenmiddag op de voorstellen en vragen.

Financiën en economie

Amigoe 16-11-13: Pdvsa heeft nog altijd interesse in Valero

ORANJESTAD — Venezolaanse staatsoliemaatschappij Pdvsa heeft nog altijd interesse in olieraffinaderij Valero. Dat bevestigt premier Mike Eman (AVP) desgevraagd. Wel zegt hij dat het Venezolaanse bedrijf niet zozeer aan een overname denkt als wel aan een verwerkingsovereenkomst met Valero.

De premier ontkracht hiermee hardnekkige geruchten dat Pdvsa de raffinaderij in San Nicolas zou willen overnemen. Overigens werd dit al eerder in *Amigoe* gebracht. De raffinaderij zou gebruikt kunnen worden als een plek waar ruwe olie via chemische processen kan worden geüpgraded naar een betere kwaliteit. De minister-president vertelt dat kort voor de verkiezingen een delegatie van de staatsoliemaatschappij op Aruba was om overleg te voeren met Valero maar ook om een analyse te maken van de ‘technisch commerciële mogelijkheden’ om de raffinaderij voor verwerking van hun ruwe olie te gebruiken. Hiervoor moeten de partijen overeenkomen met een prijs die voor beiden aantrekkelijk is. Naar verwachting is het wel nodig om een aanzienlijk bedrag te investeren in de raffinaderij om deze weer operationeel te krijgen. Volgens Pdvsa-vicepresident Astrubal Chavez was de uitkomst van de analyse ‘best positief’, aldus de regering die met hem contact heeft gehad. Eman is echter voorzichtig. Hij zegt dat in het verleden vaker veel optimisme was, maar dat resultaten uitbleven. Volgende week reist hij samen met Koning Willem-Alexander naar Venezuela en Colombia. Maar de premier verwacht weinig kans te hebben om over dit onderwerp te praten. Het bezoek is namelijk op het niveau van staatshoofden, zo gaan ook de premiers van Curaçao en St. Maarten mee, en is bedoeld om de vriendschapsbanden tussen de landen aan te halen.

De raffinaderij in San Nicolas stopte in maart 2012 voor de tweede keer met het verwerken van olie. Eerder gebeurde dat ook al in 2009. Reden voor het stopzetten van de activiteiten was het gebrek aan winstgevendheid. Diverse kandidaten raakten in gesprek met Valero over een overname. Met name de Chinese staatsoliemaatschappij PetroChina en daarvoor de Braziliaanse maatschappij Petrobras toonden interesse. De gesprekken liepen echter op niets uit.

Amigoe 28-11-13: Meer uitbreidingsplannen luchthaven op stapel

ORANJESTAD — Er zijn plannen om de luchthaven Reina Beatrix uit te breiden, zowel in terrein als in dienstverlening. Premier Mike Eman (AVP) is momenteel in Nederland en praat met de Schiphol Group. Investerings, uitbreiding en een consultancy-rol zijn onderwerpen van gesprek.

Inmiddels heeft Otmar Oduber, minister van Transport, al vanuit Aruba laten weten, dat in overleg met Aruba Airport Authority (AAA) is besloten om het contract met de Schiphol Group te verlengen. Oduber was al eerder in Nederland geweest om hierover gesprekken te voeren. De minister maakte deze week ook al bekend dat de luchthaven haar miljoenenlening eerder heeft ingelost en nu schuldenvrij is.

Premier Eman en Infrastructuur-minister Benny Sevinger vlogen maandag naar Nederland voor werkbezoeken, onder andere dus met de Schiphol Group. De directeur van Schiphol Jos Nijhuis zei na afloop van de gesprekken dat er plannen worden gemaakt voor de komende vijf tot tien jaar en dat die plannen in de komende maanden moeten worden afgerond. “We bestendigen onze samenwerking.” Nijhuis zegt dat ‘Aruba Airport er geweldig voor staat en belangrijk is voor het land, vanwege het toerisme’.

Investeren

Nijhuis vertelt dat er dagelijks 1 miljoen euro wordt geïnvesteerd in Schiphol. “Dat doen we al tien jaar en dat doen we ook de komende tien jaar. Alleen de komende drie jaar is dat

bedrag 1,5 miljoen euro.” Die investeringen ziet hij ook voor Reina Beatrix, maar hij benadrukt dat Schiphol zelf niet investeert in Aruba. “We managen wel, maar het bedrijf AAA maakt zelf winst dat ze kan investeren en dat gebeurt ook. Het is een gezonde luchthaven.”

Eman haakt aan op die investeringen en vertelt over de samenwerking met WEB en Elmar om de kosten van elektra en water te drukken door de investeren in bijvoorbeeld zonnepanelen. En minister Sevinger verwijst naar de aanleg van de rotonde bij de luchthaven. Die is volgens hem nodig voor de verkeersdoorstroming als de luchthaven verder groeit. En dat is de bedoeling, want de luchthaven heeft al extra grond toegewezen gekregen die gebruikt zal worden voor het parkeren van vliegtuigen. Andere investeringen, aldus Eman, zijn gericht op verblijfsfaciliteiten op de luchthaven zelf. Eman legt uit dat deze zijn bedoeld voor mensen die voor een zakenreis naar Aruba komen en hier slechts kort zijn.

Samenwerking met Bonaire

Tijdens de gesprekken is ook aandacht voor luchthavenpartners in de regio, zoals de luchthaven van Bonaire. Eman wijst erop dat Bonaire een gemeente van Nederland is en dat samenwerking met deze luchthaven dus ook samenwerking met Nederland inhoudt. Het idee waarover is gesproken is om op het gebied van consultancy een samenwerking op te zetten tussen Aruba en Bonaire.

Diversen

Amigoe 12-11-13: Zonnig Cocolishi

ORANJESTAD — Met het aansluiten van enkele kabels en een draai aan een knop in de schakelaar werden vanochtend de zonnepanelen op het dak van het nieuwe Bestuurskantoor aangezet. Premier Mike Eman (AVP), samen met ministers Mike de Meza (AVP) van Energie en Benny Sevinger (AVP) van Infrastructuur deden dit in het bijzijn van functionarissen van Utilities, Elmar en aannemer Elektra-Spark. Het gaat hier om 119 zonnepanelen met een totale vermogen van 4400 kilowattuur, goed voor de stroomvoorziening van ruim twee van de vier verdiepingen van het gebouw. Volgens premier Eman wordt er iets meer rendement uit de panelen gehaald dan verwacht, omdat onder meer dubbele beglazing en zogeheten smart lights – die automatisch uitgaan wanneer geen mensen uit een kantoor vertrekken – zijn geïnstalleerd in het pand. Hierdoor wordt het energieverbruik in de Cocolishi zo efficiënt mogelijk gehouden, aldus de premier. Het is de bedoeling dat op termijn meer overheids panden worden voorzien van zonnepanelen.

Amigoe 30-11-13: Rechtenfaculteit op weg naar accreditatie

ORANJESTAD — De rechtenfaculteit van de Universiteit van Aruba (UA) heeft van de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) een voorlopig positieve beoordeling gekregen voor de bachelor- en de masteropleiding Arubaans recht. Met name de toetsing van studenten verloopt goed, in tegenstelling tot onderwijsinstellingen in Nederland waar studenten weleens onterecht een diploma ontvangen. UA maakte dit gisteren bekend tijdens een persconferentie.

De toetsing gebeurt aan de hand van zestien standaarden. Daarbij kan een voldoende of onvoldoende als score worden behaald. Een vijfkoppige visitatiecommissie, bestaande uit onder meer een hoogleraar Arbeidsrecht aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Universiteit van Leiden, een hoogleraar Privaatrecht aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid

van de Vrije Universiteit Amsterdam en een raadsheer in het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van het Caribische deel van het Koninkrijk, deed drie dagen lang onderzoek. Zij namen lesmateriaal door en spraken met iedereen, van docenten en staf tot aan alumni die tegenwoordig als professionals actief zijn op het eiland.

UA-decaan Carlos Bollen wijst erop dat zijn faculteit op alle zestien criteria voldoende heeft gescoord. Hij is extra blij met de constatering van NVAO dat de toetsing van de studenten, bijvoorbeeld aan de hand van tentamens, goed verloopt. “Dat is tegenwoordig heel belangrijk, omdat bijvoorbeeld in Nederland situaties bekend zijn dat diploma’s zijn uitgereikt door bepaalde hogere beroepsopleidingen, waarbij achteraf bleek dat tijdens de opleiding onderdelen niet goed waren gegaan. Dus dat is één van de punten waar ze tegenwoordig heel zwaar naar kijken. De commissie gaf aan dat wat ze hier bij UA aantreffen, voldoende was”, aldus Bollen.

Minder studenten met diploma

Aanmerkingen en aanbevelingen voor wat er beter kan bij de rechtenfaculteit van de UA, zijn er ook. Wetenschappelijk hoofdmedewerker Jonah Israel was namens de universiteit het dichtst betrokken bij de visitatie. Hij wijst op de aanmerking van NVAO dat in vergelijking met Nederland op Aruba bij de universiteit jaarlijks minder studenten met een diploma uitstromen. Israel wijst erop dat dit te maken heeft met het feit dat veel studenten naast hun studie een baan en een gezin hebben. Veel studenten doen er dus langer over om hun bachelor of master te halen. Eén van de hoofdtaken van UA is ook om deze studenten te kunnen blijven bedienen.

Deeltijd

Een splitsing tussen een voltijd- en deeltijdopleiding is voor UA niet te doen, gezien de kleinschaligheid van de opleiding. Online lessen volgen is een optie waar de faculteit naar kijkt. “Maar het grootste probleem zit niet in het volgen van lessen, maar in de voorbereidingstijd. Een studie is maar een paar contacturen per week, maar gaat juist om de tijd die besteed aan het studeren zelf. Daar bieden online programma’s geen oplossing voor”, aldus Israel. “We kijken ernaar, maar het is geen wondermiddel.”